

35° Schaakolympiade Bled 2002		1	2	3	4	5	6	7
		POL	LIE	YEM	KYR	PAR	IND	BEL
Zambrana Oswaldo	2389	0 ²⁶⁵¹	1 ²¹⁸³	1 ⁰⁰⁰⁰	1/2 ²⁵³¹	1/2 ²⁴³⁰	0 ²⁶⁷⁰	1/2 ²⁵⁰⁴
Cueto Johnny	2400	0 ²⁵⁶⁹	1 ²¹⁶¹	1 ⁰⁰⁰⁰	1 ²³⁷⁴	1/2 ²³³⁰	1 ²⁵⁵¹	0 ²⁴³²
Sustach Marco	2225	0 ²⁵⁶⁴	1/2 ²¹¹⁵	-	1 ⁰⁰⁰⁰	1 ²³⁵⁵	0 ²⁵³¹	1/2 ²³²⁷
Ferrufino Boris	2186	0 ²⁵⁴⁹	1 ⁰⁰⁰⁰	1/2 ²²¹⁷	-	1 ²³¹¹	0 ²⁴⁷⁵	0 ²³³¹
Molina Jose Luis	2309	-	-	0 ²²³⁷	0 ²¹³²	-	-	-
TOTAAL	2302	0	3 1/2	6	8 1/2	11 1/2	12 1/2	13 1/2
		8	9	10	11	12	13	14
		ZIM	CYP	BOT	ANG	PER	UAE	EGY
Zambrana Oswaldo	2389	1 ⁰⁰⁰⁰	0 ²⁵⁶¹	1 ²⁰⁵⁷	1/2 ²²⁶⁶	0 ²⁶⁰⁵	1 ²³⁶⁰	1 ²⁴¹²
Cueto Johnny	2400	1 ⁰⁰⁰⁰	-	0 ²¹⁵⁹	1/2 ²²¹⁴	1/2 ²⁴⁰¹	1 ²²⁵⁹	0 ²³⁹⁴
Sustach Marco	2225	1/2 ⁰⁰⁰⁰	0 ²²³⁶		1/2 ²²⁶²	0 ²²⁸⁴	-	-
Ferrufino Boris	2186	-	1 ²¹¹⁴	1/2 ⁰⁰⁰⁰	1 ²¹²⁷	-	1/2 ²²⁴⁰	0 ²³⁷⁵
Molina Jose Luis	2309	1/2 ²⁰¹⁶	.5 ²⁰⁴⁰	1/2 ²¹⁶⁹	-	1/2 ²²³⁸	1/2 ²⁰⁹⁰	0 ²⁴³²
TOTAAL	2302	16 1/2	18	20	22 1/2	23 1/2	26 1/2	27 1/2

Zambrana,O (Bolivia – ELO 2389) - Abdelnabbi,I (Egypt – ELO 2412) (Bled 10-11-02)

1. e4 e5 2. Nf3 Nc6 3. Bc4 Bc5 4. d3 Nf6 5. Be3 Bb6 6. Nc3 d6 7. h3 Be6 8. Bb5 O-O 9. O-O Ne7 10. d4 Ng6 11. Re1 c6 12. Bf1 h6 13. d5 cxd5 14. exd5 Bd7 15. Nd2 Ba5 16. Nb3 Bb6 17. Nd2 Ba5 18. Nb3 Bxc3 19. bxc3 b6 20. a4 a5 21. c4 Be8 22. Nc1 Nd7 23. Nd3 Nc5 24. Nxc5 bxc5 25. Qd2 Bd7 26. Reb1 f5 27. f3 Ra7 28. Qc3 f4 29. Bf2 Qg5 30. Kh2 e4 31. Rb6 exf3 32. Qxf3 Ne5 33. Qc3 Rf6 34. Re1 f3 35. g3 Qh5 36. Re4 Ra8 37. Rxd6 Rxd6 38. Rxe5 Qf7 39. Bxc5 Rg6 40. Bf2 Rg5 41. Rxc5 hxc5 42. c5 Bf5 43. c6 Qe7 44. Qd4 Qd6 45. c4 Re8 46. c5 Qh6 47. d6 Re4 48. Qd5+ 1-0

Zilberman,N (Kyrgyzstan – ELO 2374) – Cueto Johnny (Bolivia - ELO 2400) (Bled 29-10-02)

1. d4 d6 2. Nf3 Bg4 3. c4 c6 4. Nbd2 Nd7 5. h3 Bh5 6. g3 e5 7. Bg2 Ngf6 8. O-O e4 9. Nh4 d5 10. Nf5 Qb6 11. b4 Bg6 12. c5 Qxb4 13. Rb1 Qa5 14. Nh4 b6 15. Nb3 Qa4 16. Nxc6 hxc6 17. f3 bxc5 18. fxe4 c4 19. exd5 cxd5 20. Nd2 Qxd1 21. Rxd1 c3 0-1

"Sustach,M (Bolivia – ELO 2225) - Shukuraliev,Aldis (Kyrgyzstan) (Bled, 29-10-02)

1. c4 g6 2. Nc3 Bg7 3. Nf3 d6 4. g3 Nc6 5. Bg2 e5 6. d3 f5 7. O-O Nf6 8. Rb1 O-O 9. b4 h6 10. a4 g5 11. Nd5 f4 12. b5 Ne7 13. Nxe7+ Qxe7 14. a5 Rb8 15. b6 axb6 16. axb6 c5 17. Nd2 Bd7 18. Ne4 Nh7 19. Ra1 g4 20. Ra7 Qd8 21. Qb3 f3 22. exf3 gxf3 23. Bh1 Bc6 24. Re1 Qd7 25. Qd1 Ng5 26. Bxc5 hxc5 27. Nxc5 Rf5 28. Ne4 Rbf8 29. Re3 d5 30. Nxc5 Qe7 31. cxd5 Bxd5 32. Nxb7 Bxb7 33. Bxf3 e4 34. Bxe4 Rxf2 35. Rxb7 Qc5 36. Rxc7+ Kxc7 37. Qg4+ Kh8 38. Qh4+ Kg7 39. Qh7+ Kf6 40. Kxf2 Kg5+ 41. Bf3 Qc2+ 42. Re2 Qc5+ 43. Kg2 Rxf3 44. Qh4+ Kg6 45. Kxf3 1-0

Ferrufino,B (Bolivia – ELO 2186) - Ribeiro,A (Angola – ELO 2127) (Bled 16-11-02)

1. d4 Nf6 2. c4 e5 3. dxe5 Ng4 4. e3 Nxe5 5. Nh3 Nbc6 6. Be2 Bb4+ 7. Bd2 Bxd2+ 8. Qxd2 d6 9. Nf4 Ng6 10. Nd5 O-O 11. O-O Re8 12. Nbc3 Bf5 13. f3 Nf8 14. Rae1 Bd7 15. e4 Re6 16. f4 Rh6 17. Rf2 Ne7 18. f5 Nxd5 19. Nxd5 c6 20. Ne3 Qg5 21. Bf3 Rh4 22. g3 d5 23. Nxd5 Qxd2 24. Rxd2 Rh6 25. Ne3 c5 26. e5 Bc6 27. Bd5 Re8 28. Ng2 Bd7 29. g4 Bc8 30. Nf4 Rh4 31. h3 Rh6 32. Ree2 Ra6 33. b3 g6 34. Kf2 gxf5 35. Nh5 Re7 36. Nf6+ Kg7 37. g5 Ng6 38. Nh5+ Kf8 39. Bg2 Rd7 40. Nf6 Rd4 41. Nxc7+ Ke7 42. Nf6 Re6 43. Rxd4 cxd4 44. Rd2 Rxe5 45. Rxd4 f4 46. Re4 Rxe4 47. Nxe4 b6 48. Nc3 Bd7 49. Nd5+ Kd6 50. Nc3 Ke5 51. Bd5 Be6 52. Bxe6 fxe6 53. Kf3 a6 54. Na4 b5 55. cxb5 axb5 56. Nc5 Kf5 57. a4 Ne5+ 58. Kf2 bxa4 59. bxa4 Nc6 60. g6 Kxc6 61. Nxe6 Kf5 62. Nc5 Na5 63. Kf3 Nc4 64. Nb3 Ne5+ 65. Kf2 Kg5 66. a5 Nd3+ 67. Kf3 Ne5+ 68. Ke4 Nc4 69. a6 Nd6+ 70. Kd3 Nc8 71. Nd4 Kh4 72. Ke4 Kg3 73. Ne2+ Kxh3 74. Kxf4 Kg2 75. Ke4 Kf2 76. Nd4 Na7 77. Kd5 Ke3 78. Kc5 Ke4 79. Nb5 Nc8 80. Nd6+ 1-0

Granda Zuñiga,J (Peru – ELO 2605) - Stefansson,H (Iceland – ELO 2566) (Bled 06-11-02)

1. d4 Nf6 2. c4 e6 3. Nc3 Bb4 4. e3 O-O 5. Nf3 c5 6. Bd3 d5 7. cxd5 exd5 8. a3 Bxc3+ 9. bxc3 Bg4 10. O-O Nbd7 11. a4 c4 12. Be2 Ne4 13. Qe1 f5 14. h3 Bh5 15. Kh1 Rf6 16. Ng1 Bxe2 17. Nxe2 Qe8 18. f3 Nd6 19. Qg3 Rd8 20. Rb1 Nf8 21. Nf4 Qc6 22. a5 Ng6 23. Ba3 Nb5 24. Bb4 Re8 25.

Rf1 Nc7 26. Nh5 Rf7 27. Bc5 Nb5 28. Bb4 Nc7 29. Qd6 Qa4 30. Rb2 Rd7 31. Qc5 Ra8 32. Ba3 b6 33. Qb4 Qc6 34. Rbe2 Nb5 35. Bc1 bxa5 36. Qxa5 Rf7 37. Ra2 Rb8 38. Bd2 Nd6 39. Rea1 Rfb7 40. Bc1 Nb5 41. Qa4 Qe6 42. Qc2 Rb6 43. Ra5 h6 44. Bd2 Qf7 45. Be1 Ne7 46. Nf4 Nc6 47. R5a2 Re8 48. Bf2 Nd6 49. Kg1 Reb8 50. h4 Rb3 51. h5 Nb5 52. Be1 a5 53. Qc1 Rb7 54. Bd2 Rb8 55. Qe1 Re8 56. Rc1 Nc7 57. Qg3 Ra8 58. Rca1 Nb5 59. Qe1 Nc7 60. e4 fxe4 61. fxe4 Re8 62. e5 Ne6 63. Ng6 Qf5 64. Qe2 Rb1+ 65. Be1 Rxa1 66. Rxa1 Ng5 67. Bd2 Ne4 68. Rf1 Qc8 69. Be1 Kh7 70. Rf7 Nd8 71. Ra7 Nc6 72. Rf7 Nd8 73. Rf4 Ne6 74. Rxe4 dxe4 75. Qxe4 Kg8 76. d5 Ng5 77. Qd4 a4 78. d6 Ne6 79. d7 Nxd4 80. Ne7+ Kf8 81. Nxc8 Ne2+ 82. Kh2 a3 83. e6 a2 84. Bf2 1-0

Granda Zuñiga, J (Peru – ELO 2605) - Beliavsky, A (Slovenia – ELO 2650) (Bled, 10-11-02)

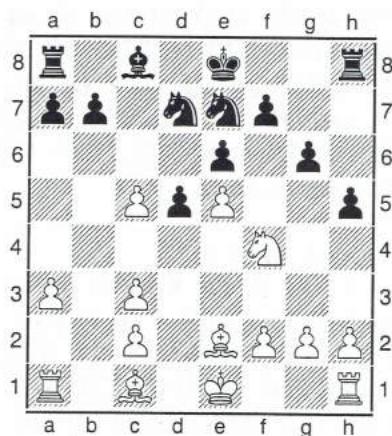
1. f4 Nf6 2. Nf3 d5 3. b3 Bg4 4. e3 e6 5. Bb2 a5 6. Nc3 Nbd7 7. h3 Bxf3 8. Qxf3 c6 9. g4 a4 10. g5 a3 11. Bc1 Ng8 12. Ne2 g6 13. d3 Bg7 14. Rb1 e5 15. h4 exf4 16. exf4 Ne7 17. Bh3 O-O 18. h5 d4 19. hxc6 hxc6 20. Bd2 Nd5 21. Kf2 Re8 22. Ng3 Nc5 23. f5 Re3 24. Qg4 Be5 25. Rbg1 Qd6 26. Bxe3 dxe3+ 27. Kf3 Nf4 28. Re1 Qd5+ 29. Ne4 e2 30. Rxe2 Nxe2 31. Kxe2 Nxe4 32. Qxe4 Qxe4+ 33. dxe4 Rd8 34. fxc6 fxc6 35. Be6+ Kg7 36. Rf1 b5 37. Rf7+ Kh8 38. Rd7 Rxd7 39. Bxd7 b4 40. Bxc6 Bf4 41. Kd3 Bxg5 42. c3 bxc3 43. b4 Kg7 44. Kxc3 Kf6 45. b5 Be3 46. Kb4 Ke5 47. Kxa3 g5 48. Kb4 g4 49. Bd7 g3 50. Bh3 Kd6 51. Ka5 Bd4 52. Ka6 Kc5 53. a4 Be5 54. b6 Kc6 1-0

Statische en dynamische stellingkenmerken

door Willem Broekman

Ahlers, B - Broekman, W

1.e2-e4 e7-e6 2.d2-d4 d7-d5 3.Nb1-c3 Bf8-b4 4.e4-e5 c7-c5 5.a2-a3 Bb4xc3+ 6.b2xc3 Ng8-e7 7.Qd1-g4 Ne7-f5 8.Bf1-d3 h7-h5 9.Qg4-f4 Qd8-h4 9...c5xd4 10.c3xd4 Qd8-h4 11.Qf4xh4 Nf5xh4 12.Bc1-g5 Nh4-f5 (12...Nh4xg2+ 13.Ke1-f1 f7-f6 14.e5xf6 g7xf6 15.Bg5xf6 Rh8-f8 16.Bd3-g6+ Ke8-d7 17.Kf1xg2 Rf8-g8) 13.Ng1-e2 10.Ng1-e2 Qh4xf4 11.Ne2xf4 Nf5-e7 12.Bd3-e2 g7-g6 12...h5-h4 13.Nf4-h5 Ke8-f8 14.Bc1-g5 c5xd4 15.c3xd4 b7-b6 16.0-0-0 Bc8-a6 17.Be2xa6 Nb8xa6 18.g2-g4 Ne7-g6 19.f2-f4 Ra8-c8 20.Rh1-g1 13.d4xc5 Nb8-d7

Veel spelers zullen de voorkeur geven aan Wit. Misschien wel meer dan 80%. Ik ga ervan uit dat in een goede analyse kan worden aangetoond dat wit beter staat. Ik zelf speel dit soort stellingen graag met zwart. Zwart staat gedrukt. De stukken zijn nauwelijks van de onderste twee rijen af te krijgen. Toch is dit een dynamisch stellingkenmerk. Zwart kan spelen op het bevrijden van zijn stukken en heeft daartoe meerdere breekzetten (bv f6). Naar mate de partij langer duurt zullen zijn stukken zich meer bevrijden. Wit daarentegen heeft een aantal statische stellingkenmerken. Een statisch stellingkenmerk is een kenmerk dat niet op korte termijn veranderd kan worden. Over 10 zetten moet het kenmerk in zijn zelfde waarde nog aanwezig zijn. Wit heeft een pion op e5. Die is nooddriftig (hij is beroofd van zijn basis op d4).

Wit kan deze pion niet bevrijden en zal gedurende de hele partij bezig zijn deze pion te verdedigen.

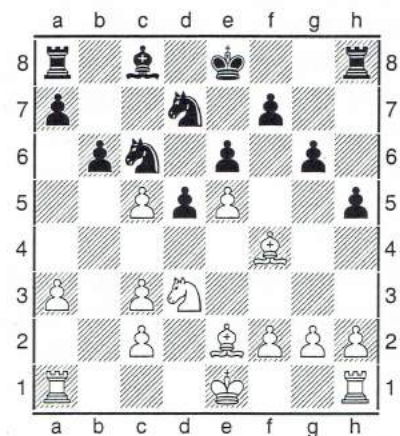
Wit heeft een aantal geïsoleerde pionnen op c2, c3, c5 en a3, zij het dat daar een extra gewonnen pion bij zit. Hij kan deze pionnen niet gemakkelijk oplossen. Over 10 zetten zijn deze pionnen nog aanvalsobjecten van mijn spel. Heb je dit door dan speelt de zwarte stelling zich vanzelf en heeft wit zich elke keer weer de vraag te stellen: "hoe kan ik mijn stelling meer dynamisch maken".

Na 13....Pd7 lijkt zwart verder gedrongen te staan. Dat is schijn. Wit heeft geen echte breekmogelijkheden en de paarden moeten vanaf d7 en c6 pion e5 aanvallen. Een van de mogelijkheden van wit voor tegenspel is de b-lijn. De zwarte loper moet dus toch voorlopig op c8 blijven om pion b7 te dekken.

14.Nf4-d3 Ne7-c6 15.Bc1-f4

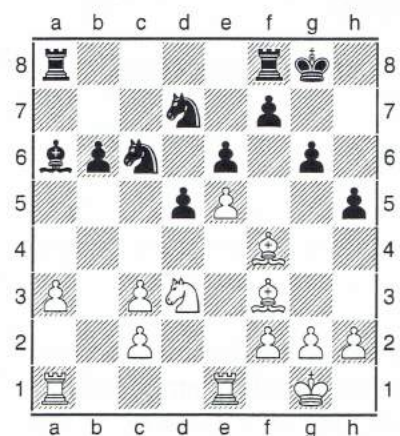
15.Lf4 is een principiële keuze. Na 15.f4 levert pion e5 minder zorg op. Maar de looper van wit op c1 wordt aanzienlijk slechter.

15...b7-b6

15...b6. In elke stelling krijg ik op mijn niveau mijn kans. Ik heb hier vrij lang gezocht naar de mogelijkheden de zwaktes van wit aan te pakken. De zet b6 komt dan vanzelf in beeld als een goede mogelijkheid. Of zwart wint een pion terug of de lijnen op de zwakke pionnen komen open.

16.c5xb6 a7xb6 17.0-0 Bc8-a6 18.Rf1-e1 0-0 19.Be2-f3

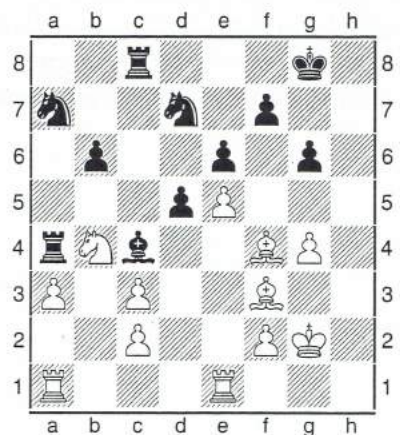
Alle zetten tot en met 19.Lf3 zijn een soort ontwikkelzetten om pion e5 zeker te stellen en tot stukkenspel te komen.

19...Rf8-c8 20.Nd3-b4 Ba6-c4 21.h2-h3 Ra8-a4

21...Ta4 is een zet om pion vast te leggen en kwetsbaar te maken. Op termijn dreigt torenverdubbeling. Ik zag echter niet goed hoe ik daar gebruik van kan maken.

22.g2-g4 h5xg4 23.h3xg4 Kg8-g7 1/2-1/2

Na 23...Kg7 remise gegeven. Net terwijl Frits een wat betere stelling voor zwart gaat aangegeven. Had ik het maar gezien dan had ik wel verder gespeeld! Terwijl het plan vanaf het begin toch zo duidelijk is. 23....Pa7!! met de dreiging van een driedubbele aanval op a3. Zwart staat vrijwel gewonnen.

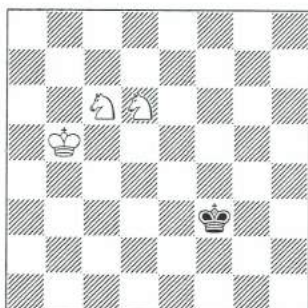
23...Nc6-a7 (zie stelling hiernaast) 24.Kg1-g2 Na7-b5 25.Bf4-c1 Rc8-a8 26.Kg2-g3 Nb5xa3 27.Bf3-g2 Na3-b5 28.Ra1xa4 Ra8xa4 29.Bc1-d2 Ra4-a3 30.Bd2-c1

Willem Broekman

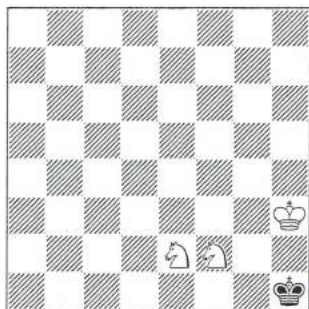
Momenteel volgen twee Promotie-leden (John Tan en ondergetekende) de KNSB-opleiding voor wedstrijd-leider-B. Deze opleiding bestaat uit 2 cursussen, namelijk (a) "spelregelkennis" en (b) "indelingsdeskundige". Als U nu weet dat beide cursussen 6 les-avonden (plus een examen) beslaan, dan denkt U waarschijnlijk "hoe kan je nu 6 avonden over die paar spelregels praten (mat is mat en vlag is vlag) ?". Nu zou het misschien inderdaad ook wel in minder tijd kunnen, maar het blijkt dat je aan één reglementsartikeltje best 1½ uur kan besteden (vooral als er door de cursisten allerlei al dan niet ter zake doende vragen over worden gesteld!).

Hoewel de meesten van U zullen denken de spelregels aardig onder de knie te hebben, wil ik toch eens een paar zaken aan U voorleggen. Beschouw het maar als een test, zoals in de Kampioen van de ANWB regelmatig een verkeersquiz staat (die ook vaak tegen blijkt te vallen...).

1. Wat U natuurlijk wel weet is dat U bij "normaal" schaak verplicht bent te noteren (niet bij rapid- of snelschaak). Maar wist U ook dat hierbij de korte notatie is voorgeschreven?
2. En dat een dame-zet met een 'D' wordt geschreven en dus niet met bijvoorbeeld een 'Q' (tenzij dat "in het land van de speler gebruikelijk is") ?
3. En dat U "Pxf5" moet noteren en niet "Pf5:" of "Pf5x" ?
4. En wist U dat U verplicht bent een remise-aanbod ook te noteren, en dat zelfs de wijze waarop dat moet is voorgeschreven (U dient '=' op te schrijven) ?
5. Een regel waar veel tegen gezondigd wordt is dat er met één hand gezet moet worden. Dit is misschien wat lastig bij openluchtschaak (met loodzware stukken), maar op een gewoon bord mag U toch echt maar één hand gebruiken! Denk hier vooral aan als U rokeert, en ook als U de klok bedient (dat moet dus met dezelfde hand als die waarmee U Uw zet uitvoerde)!
6. Eén van de lastigste items uit de spelregels betreft het punt "als Uw vlag valt heeft U verloren, tenzij Uw tegenstander U niet meer mat zou kunnen zetten" (bij gebrek aan het zogenaamde mat-potentieel is het dan remise). Dit is zo'n beetje het enige artikel waarvoor de arbiter schaakkennis nodig heeft (in alle andere gevallen staat gewoon in de spelregels wat hij moet doen). Wat dacht U van de volgende stelling? Zwart is aan zet en zijn vlag valt. Wat is de uitslag?

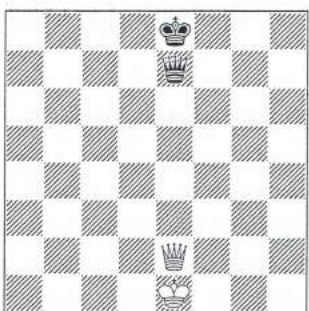

U denkt natuurlijk (omdat U Euwe deel 1 al uit heeft) "met 2 paarden kan je niet mat zetten" en stemt dus voor remise. Fout! Het is wel zo dat er met 2 paarden geen geforceerd mat is, maar er is met deze stukken wel degelijk een matstelling denkbaar, kijk maar (het paard op f2 geeft mat terwijl zijn collega op e2 (of op f3) vluchtveld g1 dekt):

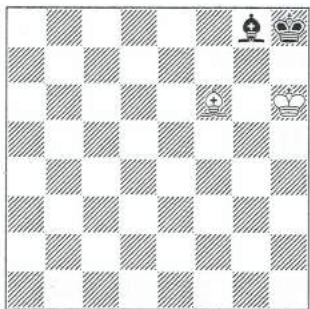
Het gaat er hierbij uitsluitend om of er een matstelling mogelijk is, niet of die bij normaal (goed) spel ook tot stand zou komen. Voorwaarde is wel dat de stelling inderdaad via legale zetten bereikt kan worden.

7. Nog een voorbeeld in dezelfde categorie. In de volgende stelling speelt wit $De2xe7+$ (bedoeling: remise), en nog voordat zwart $Ke8xe7$ kan spelen valt zijn (zwart's) vlag. Weet U de uitslag?

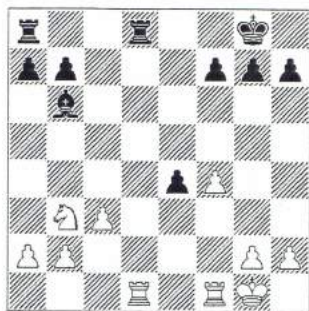
Je zou zeggen dat wit wint, omdat hij op het moment dat de vlag valt "mat-potentieel" heeft (met een dame tegen niets lukt het zelfs mij om mat te geven). Echter: kan er daadwerkelijk een matstelling worden bereikt? Antwoord: nee! Want de enige legale zet waarmee de partij verder zou kunnen gaan is $De8xe7$, en dan is er echt geen mat meer. Dus: remise!

8. De laatste in deze serie. Met alleen een loper kan je geen mat geven, en (anders dan in vraag 5) is er ook geen mat mogelijk. Dus als U die loper heeft en Uw tegenstander (die alleen nog maar zijn koning heeft) gaat door zijn vlag, dan is het remise. Maar hoe zit het als die tegenstander ook nog een loper (of een paard) heeft? Dan wint U! Er is nu wel een matstelling mogelijk, bijvoorbeeld de volgende.

De loper op g8 ontnemt de zwarte koning zijn enige vluchtveld. Dat zwart die loper daar niet zo slim heeft neergezet doet niet ter zake: er is mat mogelijk!

9. Het onderwerp "aanraken is zetten" mag hier niet ontbreken. Het volgende heeft zich voorgedaan in een partij op tamelijk hoog niveau. Het stond als volgt:

Zoals U ziet staat wit schaak, maar dat had wit zelf even niet in de gaten. Hij wilde Td1xd8 spelen, pakte de toren op e8 vast, ontdekte toen dat hij schaak stond, zette de toren weer terug, dacht even na, en speelde toen Pb3-d4. Zwart protesteerde hiertegen door aan te voeren dat wit de toren op d8 had aangeraakt met de bedoeling die te slaan met de toren van d1, en dat hij dus verplicht was een zet te doen met Td1, en dus Td1-d4 moest spelen. Wat zou Uw beslissing zijn? Het goede antwoord is dat de zet Pb3-d4 is toegestaan, omdat de toren op d1 niet was aangeraakt. Wel was de toren op d8 aangeraakt, en die moet dan geslagen worden indien reglementair mogelijk. In deze stelling was dat niet het geval, en dan mag een andere reglementaire zet worden gespeeld. (De regels zeggen niets over de *bedoeling* van een speler!)

10. Tot slot een anecdot: Weet U waarom in de regels "schaak" gedefinieerd is als de situatie dat een koning door één of meer stukken van de tegenstander staat aangevallen? Waarom staat er niet gewoon "door één of twee stukken" (meer kan toch niet)? Welnu: ooit schijnt een slimmerik (of een curiosa-expert als Tim Krabbé?) bedacht te hebben dat je anders dubbelschaak kunt opheffen door een eigen stuk zodanig te verplaatsen dat ook een derde vijandelijk stuk schaak geeft; dan zou de koning dus door 3 stukken worden aangevallen, en dat zou dan geen schaak zijn!

Rob de Vries

Nieuw adres voor onze website !

Het nieuwe adres van onze website is:

www.svpromotie.nl

Informatie over en/of bijdragen voor de website bij de webmaster:
Willem Broekman / 079 - 363 08 28 / w.broekman@wxs.nl

Lang geleden, in een land dat op geen kaart meer te vinden is, woonde eens een eenzelvige koning. Hij vertoonde zich zelden in het openbaar en zelfs zijn naaste verwanten zagen hem soms wekenlang helemaal niet. Dan studeerde hij in het torenkamertje. Wat hij studeerde wist men niet zeker. Bestudeerde hij de werken van de grote astronomen? Sommige tongen beweerden het. Bracht hij uren achter het schaakbord door? Boze tongen berichtten inderdaad van dit frivool vermaak.

Hoe het ook zij, de koning deed niets aan het bestuur van zijn land. Hij liet dat over aan enkele wijze mannen. Nu weet U allen, lieve lezertjes, dat het des te beter met een land gaat, naarmate de koning zich minder met staatszaken bemoeit. Het ging de mensen van dit land dan ook zeer naar den vleze. Uit dankbaarheid aan de schappelijke koning brachten de mensen eens per jaar cadeautjes bijeen voor de vorst. Zij zetten die cadeautjes voor de deur van het paleis en een oude lakei sleepte de gulle gaven naar binnen. Op zekere dag besloten de mensen van het land de koning een wel héél mooi cadeau te geven. Zij brachten duizenden goudstukken bijeen, gingen naar de beroemdste zilversmid van het land en lieten een prachtig, levensgroot schaakbord maken. De edelstenen flonkerden aan alle kanten toen het gereed was. De velden op het bord waren afwisselend van blinkend wit en gitzwart marmer. Het bord was maar liefst vijftien bij vijftien meter en zag er heerlijk uit. Het was het mooiste en grootste schaakbord dat ooit door mensenhanden was vervaardigd.

De mensen kochten nu tweeëndertig slaven uit een ver land.¹ Zij kleedden zestien slaven aan in prachtige witte pakjes en de andere zestien slaven kregen dezelfde soort pakjes, maar dan in het zwart. Twee van de tweeëndertig slaven waren van de vrouwelijke kunne. Mooiere slavinnen hadden de mensen van het land nog nooit gezien.

Op de dag dat het geschenk werd aangeboden toog een grote stoet blijde mensen naar het paleis. Er waren wel tien paarden voor nodig om het bord te trekken. Achteraan liepen de slaven in hun fraaie pakjes, geketend en met strakke gezichten. Toen op de paleisdeur werd geklopt deed als vanouds de lakei open. Bij het zien van het geschenk slaakte hij een beschaafd gillette en hij mompelde dat de koning het geschenk dit keer zelf maar in ontvangst moest nemen. De oude spoedde zich naar het torenkamertje en een kwartier later zagen de mensen van het land de koning zelf in de deuropening verschijnen. Oorverdovend was het lawaai, want uit zeker duizenden kelen steeg een enthousiast gebrul op. Het duurde wel een half uur voordat de mensenmenigte wat was bedaard. Een kroniekschrijver meldt ons dat op die dag duizenden mensen hun stem voorgoed verloren en dat velen sindsdien hebben moeten leren liplezen. Slechts een enkeling ontwaarde vreemde lichtjes in de ogen van de monarch ... Het schaakbord werd in de paleistuin neergelegd. Er werd een apart hok gebouwd dat moest dienen als verblijf van de slaven. Vele landslieden hoopten nu heimelijk dat zij de koning eens wat vaker te zien kregen. En in die verwachting werden ze niet tekeurgesteld.

In de weken die volgden zagen zij de koning met een stoet van lakeien elke morgen om zeven uur door de tuin naar het hok wandelen. De slaven werden op het bord opgesteld en de koning nam plaats in een gouden zeteltje naast het bord. Twee lakeien werden nu telkens aangewezen om een partij te spelen en toen de koning ontdekt had dat een van hen wel erg vaak verloor, nodigde hij deze uiteindelijk uit een om partij met hem te spelen. De lakei verloor en de koning vatte genegenheid voor hem op. Heel vaak speelde de vorst tegen hem en door de hoge score die de koning behaalde ging dra het gerucht dat hij wel zeer sterk was. De koning kreeg er maar geen genoeg van en het ontging sommige lakeien niet dat er vreemde lichtjes verschenen in de ogen van de monarch wanneer hij speelde ...

Nadat de koning zich op deze manier vele maanden onledig had gehouden begon hij op het spelmateriaal uitgekeken te raken. De eens zo frisse slaven en slavinnen waren door het lange

¹ Voor jonge lezertjes, die hierdoor misschien geschokt zijn, zeg ik er ter verduidelijking even bij dat het bezit van slaven in die tijd niets bijzonders was. Slaven kon je inzetten bij de bietenoogst of bij de opvoeding van de kinderen, Slavinnen ook nog bij de fabricatie daarvan. Slaven mochten toen trouwens nog niet in een vakbond verenigd zijn.

staan en het ongezone winderige verblijf flets geworden. Schaken wilde de koning nog steeds en graag. Hij liet doorschemeren dat een nieuwe garde van slaven en slavinnen hem niet onwelkom zou zijn. Aangezien het de burgers van het land nog steeds voor de wind ging voldeden zij graag aan het verzoek van hun vorst. Zo kon men dan ook op zekere dag tweeëndertig frisse slaven, waaronder twee zeer bevallige, de paleistuin zien binnentrekken. De koning was verrukt en liet zowaar een vorstelijk gilletje van plezier. En het ontging niet iedereen dat vreemde lichtjes in zijn ogen brandden ...

Op zekere dag liet de koning weten dat hij persoonlijk ten aanschouwe van het ganse volk een schaakdemonstratie zou geven. Een immense schare verzamelde zich op het afgekondigde uur voor de hekken van de paleistuin en keek reikhalzend uit naar het moment dat de koning zou gaan spelen. Op het bord stonden de tweeëndertig slaven klaar. Niemand dacht er wat bij dat ze allen met messen waren uitgerust die blinkerden in de zon ...

De koning betrad de paleistuin, zette zich op zijn gouden zetel en een oorverdovend gejuich steeg op uit duizenden kelen. Voor de gelegenheid had de koning een bekend schaakmeester uitgenodigd en hem voor de aanvang van de partij met geschenken overladen. De koning begon en gaf zijn koningspionneslaaf opdracht twee marmeren veldjes op te rukken.

De schaakmeester deed na rijp beraad hetzelfde. Niet lang dacht de koning na en fluks kreeg de slaaf met de korte naam "f2" de opdracht twee veldjes op te rukken. De schaakmeester verbleekte en begon onmiskenbaar te sidderen. Het zweet brak hem uit. Hij trok wel een kwartier uit voor zijn riposte: de damepionneslaaf werd twee veldjes naar voren gestuurd. De koning gaf zijn koningspionneslaaf zonder omhaal opdracht om korte metten te maken met de damepionneslaaf van de schaakmeester. Een stoot, een schreeuw en de slaaf op het witmarmeren veldje stortte ter aarde. Luid gebrul steeg op uit duizenden kelen. Goed gespeeld!

Twee lakeien haalden snel de puinhoop op het witmarmeren veldje weg. En omdat de toeschouwers tamelijk verweg stonden zagen zij niet dat het witmarmeren veldje helemaal niet zo wit meer was ...

De partij duurde vele, vele uren. Af en toe werd er gestoten, klonk er een gil en werd door twee lakeien iets van het bord weggedragen. De schaakmeester was een beroerte nabij, maar dat merkten alleen de lakeien. De koning was daarentegen laaiend enthousiast. Bij iedere stoot, bij iedere gil maakte hij een korte ruk met zijn gebalde vuist. Hij bereikte een gewonnen torenslaveneindspel en dat voerde hij bekwaam en gedecideerd tot winst. Aan het eind waren er nog vier slaven op het bord aanwezig. Zij werden vrijgelaten op voorwaarde dat zij het koninkrijk schielijk zouden verlaten. Dit schijnen zij zonder al te veel tegenzin te hebben gedaan. De schaakmeester heeft het verlies van de partij niet kunnen verwerken. Na de partij werd hij schielijk naar een naburig klooster gebracht, alwaar hij tot aan zijn levenseinde, in volledige geestelijke omnachting, liefdevol werd verpleegd.

Steeds vaker liet de koning doorschemeren dat hij wel weer nieuw spelmateriaal wilde ontvangen. En omdat de burgers van het land hun koning graag mochten willigden zij zijn wensen in. Wat zij niet wisten was dat de stemming in het paleis almaar slechter werd. Vele lakeien moesten naar een nonnenklooster worden gebracht. En hoewel de nonnen strenge geheimhoudingsplicht hadden, lekten er toch rare berichten uit. Er zouden zich vreemde tonelen afspelen in de paleistuin. Maar aangezien de burgers een hoge dunk hadden van de koning, waren er maar weinigen die de wenkbrauwen fronsten; de meesten haalden hun schouders op.

De koning genoot ondertussen. Hij ging geheel en al in het spel op. 's Nachts droomde hij van wat zich overdag in zijn tuin had afgespeeld, of dacht hij wakker scherpe gambieten uit. Het Evansgambiet, het Muziogambiet, het Boedapestergambiet, de koning was hun ware uitvinder, lang, lang voordat zeekapitein Evans, schaker Muzio en de goede burgers van de stad Boedapest deze speelwijzen herontdekten.

Op zekere nacht borrelden uit de duisterste diepten van 's konings ziel dromen op waarin alle burgers van het land op een groot grasveld van wel tien bij tien kilometer bijeen waren, bewapend met messen. Sommigen waren te paard, de meesten te voet. Tegenover hen stonden

even zo vele burgers uit een naburig koninkrijk. Een verschrikkelijk gevecht ontrolde zich aan 's konings geestesoog. Veel burgers werden gestoken. Zij stieten een gillette uit en vielen neer. En tot slot doorstak de koning zijn collega uit het naburige koninkrijk.

Met schitterende ogen werd de koning wakker ...

Niet lang na dit alles begon het de burgers op te vallen dat de koning belangstelling aan de dag begon te leggen voor de praktische politiek. De gevolgen waren er naar: alle burgers van het manlijk geslacht kregen opdracht zich in de wapenhandel te oefenen. En iedere avond zat de koning in de paleistuin bij zijn schaakbord en zijn levende stukken. En hij ontwierp schitterende strategieën hoe men met zoveel mogelijk offers de vijand zo mogelijk nog groter leed kon berokkenen. Toen de koning van zijn generaals vernam dat het leger goed getraind was herinnerde hij zich plotseling dat hij zijn collega van het naburig rijk nooit bijzonder had gemogen. De prachtlievendheid van deze was hem eigenlijk altijd al een doorn in het oog geweest. Een poenige figuur met een bolle buik, dat was hij in de grond genomen. Ja, die bolle buik, die zou hij graag eens lek prikken.

En wat de psychologisch geschoolde lezertjes al hebben zien aankomen gebeurde. De koning vond na lange beraadslagingen met zijn juridische adviseurs een goede reden om de oorlog te verklaren. En zo kon men enige tijd later op een grasveld van wel tien bij tien kilometer vele tienduizenden burgers aanschouwen, getooid met lange messen. Sommigen zaten te paard, de meesten waren te voet. En toeschouwers met goede ogen konden in de verte een bolle figuur ontwaren, met naast hem een vrouwspersoon. Toen klonk klaroengeschal en daarna een gebrul uit tienduizenden kelen, misschien niet enthousiast, maar toch zeker dierlijk. De burgers van de beide koninkrijken stormden op elkaar af. Zij stootten met hun lange messen. Velen stieten een gil uit en vielen. Toen het avond geworden was gaf het leger van de poenige koning zich over. De verrukking van de aanstichter van al dit moois kende geen grenzen. En met intens genot prikte hij zijn poenige collega lek. En zijn droom en innige wens gingen daarmee in vervulling.

Maar hij was bijna de enige in de beide landen die zich zozeer verheugd had. Kommer en kwel waren over de koninkrijken neergedaald en ieder kind wist aan wie men dat te danken had.

De koning, die geen verdere koninkrijken in zijn buurt had, trok zich weer terug in zijn paleis en uit de staatszaken. En hoezeer hij ook liet blijken nieuw spelmateriaal op prijs te stellen, hij kreeg het van niemand. Toen de koning tenslotte door zijn laatste slaven en slavinnen heen was trok hij zich teleurgesteld terug in zijn torenkamertje.

Daar is zijn toestand snel achteruit gegaan. Hij werd afgezet door zijn naaste verwanten en in een naburig nonnenklooster tot aan zijn einde liefdevol verpleegd. De nonnetjes hebben met rode oortjes geluisterd naar wat de koning ijlde in zijn altijd onrustige slaap. En zij verbaasden zich vanwege de schittering die zij somtijds in zijn ogen ontwaarden. Het staat wel vast dat zij hun mondjes niet hebben kunnen houden. Want anders had ik dit verhaal hier niet kunnen optekenen.

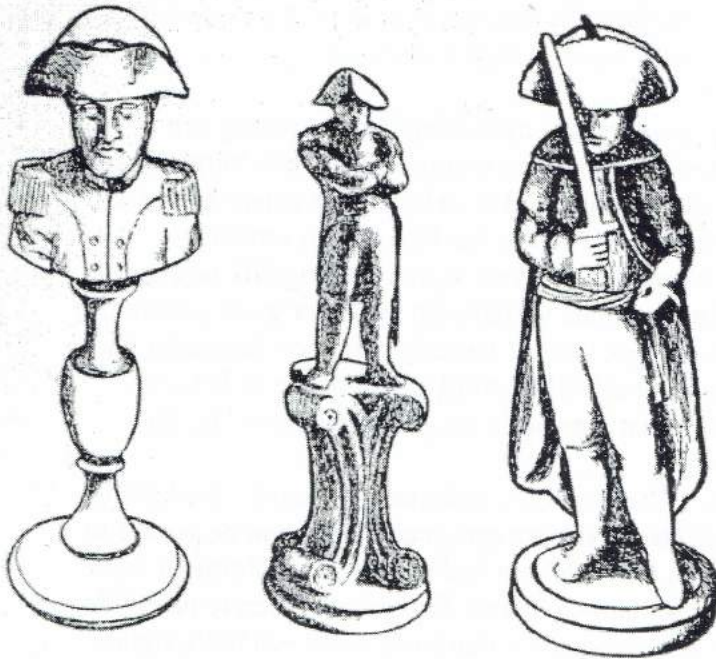
Of deze waargebeurde geschiedenis nog andere gevolgen gehad heeft? Welzeker!

Want sedert die dagen hebben alle mensen van goede wille een zeker wantrouwen tegen het schaakspel. En ook tegen deszelfs beoefenaren. Vanwege die onverklaarbare gevaarlijke lichtjes in de ogen van sommigen, wanneer zij zich overgeven aan de bekoringen van het spel.

Manuel Nepveu

Napoleon

door Henk Alberts

Van 4 december 2002 t/m 23 februari 2003 wordt in het Historisch Museum in Ede een tentoonstelling over schaken en kunst gehouden. Primair staat de historie van het schaakspel, waarbij onder meer speciale aandacht wordt geschonken aan Napoleon, aan de geschiedenis van de schaakstukken, aan de schaakautomaat en aan schaakpostzegels. Ook zal men met historisch aangeklede poppen het beroemde Parijse café de la Régence gaan uitbeelden.

Bovenstaande aankondiging en het feit dat er een aantal interessante schaakansichtkaarten met Napoleon bekend zijn, inspireerde mij tot onderstaande artikel.

De historische feiten:
Napoleon (1) Bonaparte, geboren in 1769 op het eiland Corsica, groot geworden na de Franse Revolutie (14 juli 1889, de val van de Bastille) door zijn successen als opperbevelhebber met name in de oorlog van de Fransen tegen Italië in 1796-1797. In 1799, na een staatsgreep, eerste consul en vrijwel alleenheerser van Frankrijk. Vanaf 1804 erfelijk keizer van Frankrijk, waarbij hij zichzelf in de Notre Dame te Parijs in aanwezigheid van Paus Pius VII tot keizer kroonde.

Bekend is van Napoleon dat hij ook zelf actief schaakte en hij verkeerde (met name in zijn officierstijd), overigens net als zovele prominenten uit die tijd zoals bijvoorbeeld Voltaire, Rousseau en Robespierre, regelmatig in café de la

Kempelen. En op de achterkant van deze kaart de partij
Napoleon - Kempelen Chessmachine (Allgaier), Schönbrunn 1809.

De beroemde schaakmachine de schakende Turk stamt uit 1769
(ook het geboortjaar van Napoleon), werd gefabriceerd door de
Hongaarse edelman Wolfgang van Kempelen (1734-1804) en werd
voor het eerst getoond (in 1770) aan het hof van Keizerin
Maria Theresia in Wenen.

De schaakmachine bestond
uit een in Turkse kledij
gestoken levensgrote pop,
gezet achter een kast,
een schaak-tafel van 1
meter 7 bij 60 cm. Voordat
de partij begon opende van
Kempelen eerst de deurtjes
van de kast om het publiek
te laten zien dat er
niemand in verborgen zat en
vervolgens kon de partij
beginnen. De Turk bewoog
dan zijn linkerarm om onder
veel lawaai en ratelende
tandwielen z'n zetten uit
te voeren. Het leek daarbij
of de Turk uit zichzelf
speelde en er waren maar
weinig tegenstanders die
sterk genoeg bleken om van
de Turk te winnen. Maar
hoewel het geheim van de
schaak-automaat eenvoudig
was, in de tafel zat een

schaakmeester verstopt die door vakken en spiegels aan de ogen
van het publiek onttrokken werd, duurde het toch enkele
tientallen jaren voordat de mensen in de gaten kregen dat de
Turk niet werkelijk zelf speelde. Van Kempelen trok onder-
tussen met zijn automaat langs de hoven en hoofdsteden van
Europa en trok veel belangstelling. Daarbij deed de schakende
Turk in 1785 onder meer ook het cafe de la Régence in Parijs
aan om tegen Philidor te spelen. Die partij verloor de Turk
overigens. Na de dood van Wolfgang van Kempelen in 1804 erfde
zijn zoon Carl de schakende Turk. Deze verkocht hem in 1806
aan de mechaniker Johann Nepomuk Maelzel. Uiteindelijk beland
de Turk in Amerika alwaar hij in 1854, in het curiositeiten-
kabinet in Philadelphia, bij een brand verloren is gegaan.

In 1809 was de eigenaar van de schakende Turk dus de
mechaniker Johan Nepomuk Maelzel, die op dat moment in
opdracht van Eugène de Beaharnais, de tijdelijk 'hofmachinist'
in Wenen was. Hierbij kon Maetzel in de Hofburg zijn
mechanisme verzameling, waaronder de schakende Turk tonen.

En het was Eugène de Beaharnais, de stiefzoon van Napoleon en vice-koning van Italië, die op 9 oktober 1809 een partij tussen Napoleon en de Schakende Turk arrangeerde. Napoleon was als schaker echter niet meer dan een redelijke amateur en in de Turk zat met Allgaier, heden ten dagen nog bekend van het Allgaier-variant in het koningsgambiet, één van de sterkste spelers van die tijd. Het was dus een ongelijke strijd:

Napoleon – Kempelen Chessmachine (Allgaier), Schönbrunn, 1809

1. e4 e5 2. Df3 (tegenwoordig leert iedere jeugdspeler dat dit niet goed is, destijds was er echter nog weinig openingstheorie 2. ... Pc6

3. Lc4 Pf6 4. Pe2 Lc5

5. a3 d6 6. 0-0 Lg4

7. Dd3 Ph5 8. h3 Lxe2

9. Dxe2 Pf4 Zwart heeft gezonde openingszetten gedaan, wit niet echt en zijn stelling is reeds stormrijp te noemen

10. De1 Pd4 11. Lb3 Pxe3+

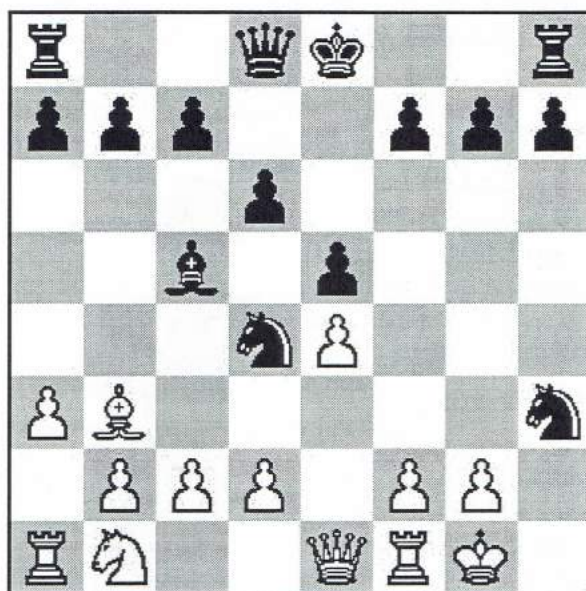
De stelling op de achterkant van de ansichtkaart (zie diagram) Op gxh3 volgt Pf3+ met Damewinst 12. Kh2 Dh4

13. g3 Pf3+ 14. Kg2 Pxe1+

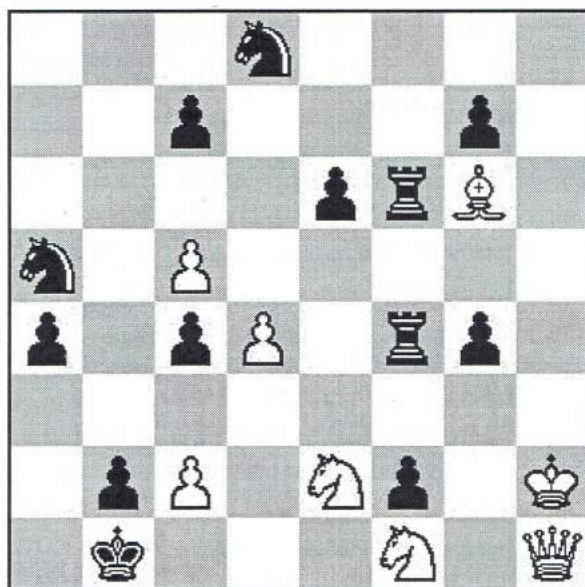
en wit kan het opgeven. De rest is alleen voor de statistieken, maar misschien

hoopte Napoleon dat de machine nog kapot zou gaan of iets dergelijks. Overigens miste de machine (Allgaier) hier wel 14. ... Pf5+ met mat in drie!

15. Txe1 Dg4 16. d3 Lxf2 17. Th1 Dxe3+ 18. Kf1 Ld4 19. Ke2 Dg2+ 20. Kd1 Dxe1+ 21. Kd2 Dg2+ 22. Ke1 Pg1 23. Pc3 Lxc3+ 24. bxc3 De2 mat 0-1

Ondertussen overspoelden de Franse legers Europa en leken

oppermachtig, zeker na de Franse overwinning op Pruisen. Maar met zijn veldtocht tegen Rusland ging Napoleon één stap te ver, waardoor hij uiteindelijk zijn Waterloo zou vinden. En hoe kan ik in dit artikel beter de loop van de geschiedenis tonen, dan door bijgaande 'grapje', een compositie van A. Petrov, destijds voorzitter van het Sint Petersburgse Schaakgenootschap, namens welke hij het in 1839 naar het Parijse Schaakclub toestuurde, vergezeld van een uitnodiging

voor een onderlinge correspondentiepartij.

Petrov gaf ongeveer de volgende uitleg bij deze studie:

Keizer Napoleon (de zwarte Koning op b1), gewend zelf beslissingen te nemen, bezit geen raadsheren. De keizer bevindt zich persoonlijk aan het hoofd van zijn troepen. Zijn artillerie (de zwarte Torens op f4 en f6) is ver opgedrongen en de beroemde 'garde d'honneur' (de zwarte Paarden op a5 en d8) vormt zoals altijd de achterhoede.

De Tsaar (de witte Koning op h2) is met zijn getrouwen in een uithoek gedrongen. Belangrijkste figuur van het Russische leger is generaal Goerkow. (de witte Dame op h1). De heldenruiters, de Russische kozakken, worden verbeeld door de witte Paarden op f1 en e2 en de rivier de Berezina door de diagonaal h1-a8.

De Russische kozakken beginnen allereerst Napoleon terug te drijven, dit gebeurt als volgt: 1. Pd2+ Ka2 2. Pc3+ Ka3

3. Pb1+

Napoleon
de
vernietigd
mat).

verzuimd.
1812 begon
450.000
Slechts
de barre
dramatisch
de
van de
ondervoed,
De partij
met: 6.

7. Pb5+

10. Pb8+

Kg8 13.

Napoleon
geeft de
Goerkow
de keizer

De Parijse
echt om

nooit tot

Na
voor

19 oktober
verslagen
afzetting en verbanning naar Elba. Nog éénmaal keert Napoleon terug naar Frankrijk, en wel op 1 maart 1815, waarna hij nog

Kb4 4. Pa2+ Kb5 5. Pa3+ Ka6

is nu de oevers van de rivier Berezina genaderd en had hier kunnen worden (middels Da8 Conform de loop van de geschiedenis wordt dit echter (De historische feiten: In Napoleon met een leger van man de tocht tegen Rusland. 34.000 man keerden terug uit Russische winter, met als hoogtepunt de overtocht van Berezina, waar een groot deel soldaten, verkleumd en omkwam in het koude water.) gaat (dus) verder, namelijk Pb4+ Ka7

Kb8 8. Pa6+ Kc8 9. Pa7+ Kd7

Ke7 11. Pc8+ Kf8 12. Pd7+

Pe7+ Kh8 Eindelijk is teruggekeerd in Parijs. Nu Tsaar echter aan generaal het laatste woord; 14. Kg2 staat mat.

schaakclub kon overigens niet deze studie lachen; de correspondentiepartij kwam stand.

terugkomst uit Rusland volgt Napoleon in 1813 de Volkerenslag bij Leipzig (16-1813), alwaar hij bloedig wordt, hetgeen leidt tot zijn

"honderd dagen" zou heersen, voordat hij op 18 juni 1815 bij Waterloo definitief verslagen wordt. Hij wordt dan verbannen naar Sint Helena alwaar hij uiteindelijk, op 5 mei 1821, zou sterven.

Op Sint Helena speelde het schaakspel voor Napoleon nog een grote rol om de tijd te verdrijven en het is bekend dat hij in die laatste periode van verschillende kanten bijzondere schaakspelen geschonken kreeg. Daaronder een schaakspel van ivoor en paarlemoer speciaal voor hem gemaakt door een aantal bewonderaars. Toen dit schaakspel in 1933 tentoongesteld werd in Austerlitz, werd tot ieders verbazing ontdekt dat het een gedetailleerd plan voor een ontsnapping van Sint Helena bevatte. Napoleon heeft dit echter nooit geweten. De officier die het hem had moeten vertellen schijnt op zee gestorven te zijn.

Uiteraard sprak Napoleon, de kleine grote keizer, tot de verbeelding van tijdgenoten en latere generaties; reden waarom er ook de nodige versies van het "oorlogsspel" schaken verschenen zijn met Napoleon als (witte of zwarte) koning. Daarbij, Napoleon is natuurlijk ook heel makkelijk af te beelden, stereotiep met een steek op het hoofd en met de rechterhand verborgen in zijn uniformjas. Dit artikel heb ik dan ook verlevendigd met een aantal afbeeldingen daarvan en het eindigt uiteraard met een afbeelding, uit eigen collectie, van een schaakspel getiteld 'Waterloo'.

Henk Alberts

12. Nimzowitsch in Karlsbad 1923

We gaan deze keer naar Karlsbad in het jaar 1923. De zuivere lucht, de idyllische omgeving en vooral de heilzame bronnen van dit Boheemse kuuroord stonden van 1907 tot 1923 borg voor prachtige grootmeestertoernooien.

*Hier im waldbewachsenen Tale,
Das so mancher Fremde segnet,
Weil mit heilsam heißer Schale
Die Gesundheit ihm begegnet
Und ihm frisches Leben schafft,
Muß in tiefen Felsenschlünden
Feuer sich mit Wasser binden;
Neue Kräfte schafft die Kraft!*
(Wolfgang von Goethe)

Voor het toernooi van 1923 waren maar liefst tien schoonheidsprijzen uitgelooft, drie eerste, drie tweede en vier derde prijzen van respectievelijk 400, 200 en 100 Kronen. Spekkoper werd de grote vernieuwer Nimzowitsch, die drie van deze prijzen met een totale waarde van 800 Kr in de wacht sleepte.

Yates – Nimzowitsch

1. Pf3, e6 2. g3, d5 3. Lg2, c6 4. d3, Ld6 5. Pc3, Pe7 6. 0-0, 0-0 7. e4, b5

De partij werd gespeeld in een periode dat de schaaktheorie volop in beweging was. Nimzowitsch was een vernieuwer op het gebied van de centrumleer. Deze partij voert hij in zijn boek *Die Praxis meines Systems* op als een voorbeeld van vleugelspel na voldoende beveiliging van het centrum, zonder dat het centrum volledig is vastgelegd.

8. Pe1, f5 9. ed5x ed5x 10. Pe2 (Om f5-f4 te voorkomen) **10. ... Pd7 11. Lf4** (Nimzowitsch: 11. c4, Pb6 =) **11. ... Pb6 12. Dd2, Pg6 13. h4, Pf4x 14. Pf4x, Df6** (Voortzetting van de aanval op de damevleugel die met b7-b5 is begonnen) **15. c3, Lf4x?** (Verzwakt veld e5. Volgens Nimzowitsch was Ld7 gevolgd door Tae8 aangewezen, waarna de aanval had kunnen worden vervolgd met a7-a5 en b5-b4) **16. Df4x, Pa4 17. Tab1** (Met de bedoeling d3-d4 en daarna de manoeuvre Pe1-d3-e5, waarna wit goed staat) **17. ... Pc5** (17... La6 was beter) **18. De3?** (Zwart is gefixeerd op punt e5, maar veronachtzaamt het belang van de diagonaal f4-c7. Nimzowitsch geeft 18. Tbd1 aan om 18...Pe6 met 19. Dd6 te beantwoorden) **18. ... Dd6 19. f4, La6** (Nimzowitsch merkt op dat Zwart na het verlies van veld e5 op consolidatie had moeten spelen. Daarom was 19... Pd7 de juiste zet geweest, bijvoorbeeld: 20. Pf3, Pf6 21. Pe5, Pg4 22. De2, Ld7, 23. d4, a5 24. Tbe1, Tfe8 25. Dd3, a4) **20. Pf3, b4 21. Tfd1, bc3x 22. bc3x, Pa4 23. Dd4, Da3 24. Pe5** (Wit geeft een kwaliteit in de overtuiging dat zijn onaantastbare paard op e5 voldoende compensatie biedt. Beide spelers meenden na afloop dat 24. Td2 de juiste zet was en Nimzowitsch vermeldt daarbij de volgende variant: 24... Pc3x 25. Tb3, Dc1+ 26. Kh2, Pb6 27. Db4 met de dreiging 28. a4 en 29. Tb1 damewinst) **24. ... Pc3x 25. Tde1, Pb1x 26. Tb1x** (Niet: 26. Ld5x, cd5x 27 Dd5x+, Kh8 28. Pf7+, Tf7x 29. Da8x+ Tf8 30. Te8 Dc5+! (30... Kg8 31. Dd5+ Kh8 32. Df7!) 31. Kg2 Kg8 en wint) **26. ... Kh8 27. h5, Dd6 28. Kf2** (Nimzowitsch beveelt in deze stelling een van zijn andere uitvindingen aan: een blokkade door Tc1 en Tc5. De aanval die met de tekstzet wordt ingezet, is gedoemd te mislukken). **28. ... Tae8 29. h6, Dh6x 30. Th1, Df6 31. Da7x**

31. ... **Te5x!!** 32. **fe5x**, **De5x** 33. **Da6x** (Zwart heeft een kwaliteit en een loper geofferd in ruil voor een beslissende aanval) 33. .. **Dd4+** 34. **Kf1**, **f4** 35. **Da3** (35. **gf4x**, **Tf4x+** 36. **Ke1**, **Tf8!** met stukwinst) 35. ... **Kg8** 36. **Th4**, **g5** (36... **fg3x+** 37. **Df8x+**! en wint) 37. **Tg4**, **Da1+** 38. **Kf2**, **gf4x+** 39. **Kg3x**, **De5+** 40. **Kh3**, **h5** 41. **Ta4**, **g4+** 42. **Kh4**, **Tf5!** 43. **Ta8+**, **Kg7** 44. **Da7+**, **Kh6** 45. **Dg1**, **Df6+** 1-0 (46. **Kg3**, **Tf3+** 47. **Lf3x**, **Df3x+** 48. **Kh2** (h4), **Dh3** mat)

Deze partij leverde een schoonheidsprijs van 400 Kr op. De volgende twee partijen werden elk met 200 Kr beloond.

Nimzowitsch – Bernstein

1. **Pf3**, **Pf6** 2. **d4**, **d5** 3. **c4**, **e6** 4. **Pc3**, **Le7** 5. **e3**, 0-0 6. **a3**, **a6** 7. **c5** !? (Door Tarrasch principieel veroordeeld omdat Zwart e6-e5 kan spelen, maar Nimzowitsch vond dat een dogmatische opvatting) 7. ... **c6** 8. **b4**, **Pbd7** 9. **Lb2**, **Dc7** 10. **Dc2**, **e5** 11. 0-0-0 (Nimzowitsch: een voorbeeld van “moderne” onverschrokkenheid: actie op de damevleugel, terwijl de koning daar ook is) 11. ... **e4** 12. **Ph4**, **Pb8** (Nimzowitsch heeft ons geleerd hoe je pionnenketeens moet aanpakken: aanvallen aan de basis. Zwart moet daarom f7-f5-f4 spelen, terwijl wit b4-b5 wil doorzetten) 13. **g3**, **Pe8** 14. **Pg2**, **f5** 15. **h4**, **Ld8** (Let op de flexibele opstelling der zwarte stukken!) 16. **a4**, **b6** (?) 17. **b5** (Valt pion c6 aan en dreigt een vrijpion op c5 te creëren. Tevens wordt indirect pion d5 bedreigd. Ziehier hoe de aanval op de pionnenketen in zijn werk gaat) 17. ... **Pf6** 18. **Pf4**, **ab5x** 19. **ab5x**, **Df7** 20. **Le2**, **Lc7** 21. **cb6x**, **Lf4x** 22. **gf4x**, **Ld7** 23. **Kd2**, **cb5x** 24. **Tda1**, **Pc6** 25. **Lb5x**, **Pa5** 26. **Le2**, **Tfb8** 27. **Pa4** (De inleiding tot een dameoffer) 27. ... **La4x** 28. **Ta4x**, **Tb6x** 29. **Lc3**

29. ... **Pb3+** 30. **Db3x!**, **Tb3x** 31. **Ta8x+**, **Pe8** 32. **Ld1** (32. **Tha1?**, **Dc7!** 33. **Te8x**, **Kf7** 34. **Tea8**, **Dc3x** enz. of 33. **Tc1**, **Ke8x** enz.) 32. ... **Tc3x** (Hier is naar alternatieven gezocht. Nimzowitsch geeft de volgende varianten: 32... **Tb1** 33. **La4**, **Th1x** 34. **Le8x** en wint; 32... **Tb6** 33. **La4**, **Te6** 34. **Tb1**, **Dg6** 35. **Tbb8**, **Dg2** 36. **Le8x**, **Df2x** 37. **Kc1!**, **De3x** 38. **Ld2**, **Dg1** 39. **Kc2**, **Te8x** en nu bijvoorbeeld: 40. **Te8x**, **Kf7** 41. **Tf8**, **Kg6** 42. **Ta6**, **Kh5** 43. **Tf5x**, **Kh4x** 44. **Ta3**, **Dd4x** 45. **Le1**, **Kg4** 46. **Tg5**, **Kf4x** 47. **Ld2**, **e3** 48. **Te3x!**) 33. **Kc3x**, **Dc7+** 34. **Kd2**, **Kf7** 35. **Lh5+**, **g6** 36. **Tha1**, **Db6** 37. **Le2**, **Kg7** 38. **Ke1!**, **Pc7** 39. **T8a5**, **Kh6** 40. **Kf1** (Het eindspel is gewonnen. Het plan is: met de koning naar g2 en dan h4-h5 terwijl de torens ter bescherming van de eigen basis op de a-lijn verdubbeld blijven, aldus Nimzowitsch) 40. ... **Db3** 41. **h5**, **Pe8** 42. **T5a6**, **Db2** 43. **hg6x**, **hg6x** 44. **T6a2**, **Db7** 45. **T2a7**, **Db2**

46. **Kg2!** (De apotheose. Er dreigt **Th1** mat) 46. ... **Pf6** 47. **Th1+**, **Ph5** 48. **Lh5x**, **gh5x** 49. **Tha1!!** 1-0
Zwart kan mat of dameverlies niet voorkomen.

1923 was de tijd van hypermoderne schaakrevolutie en schoonheidsprijzen werden niet alleen toegekend voor mooie combinaties, maar ook voor strategische partijen. Toch loonde ook elegantie.

Spielmann – Nimzowitsch

1. e4, c6 2. d4, d5 3. ed5x, cd5x 4. c3, Pc6 5. Lf4 (5. Ld3 is beter) , Lf5! 6. Pf3, e6 7. Db3, Dd7 8. Pbd2, f6 9. Le2, g5 10. Lg3, h5 11. h3, Pge7 12. 0-0? (Keene: 12. c4!) 12. ... Lh6 13. Pe1, g4 14. Dd1, Ld2x 15. Dd2x, gh3x 16. Pd3, b6 17. Tfe1, h4 18. Lh2, Kf7 (18...0-0-0? 19. Pc5!) 19. g4, hg3x ep 20. Lg3x, h2+ 21. Kg2, Le4+ 22. Lf3, Pf5 23. Le4x, de4x (24. Te4x, Dd5 enz.) 24. Pf4, e5 25. Pe2

25. ... Ph4+ 26. Lh4x, Dg4+ 0-1 (Hij gaat mat: 27. Lg3, Df3, 28. Kf1, h1D+ enz. of 27. Pg3, Df3 28. Kh3, Th4x 29. Kh4x, Th8)

Ruurd Kunnen

DD-3 tegen Promotie-3 of ethiek in het schaakspel door John Tan

Het woord "ethiek" is afkomstig van het Griekse "ethos = zede". We hebben het dan over de zedelijke orde en wetten. Dat voetbal oorlog is, weten we. Een uitspraak van een voormalig trainer van Ajax (een club waarvan we altijd hebben gedacht dat ze het van de techniek moet hebben).

Dinsdag 3 december toog Promotie-3 naar Den Haag om aan te treden tegen DD-3. Voor aanvang van de wedstrijd aankondigen dat hij voor een remise kwam en nog sneller dan het licht remise overeenkomen met zijn tegenstander: zijn naam is Han Baas. DD-er Monte met een elo ergens in de 2000 had de pech om tegen de twee grootste hakers van Promotie te spelen. Vorige maand kon u al de partij van Harrie Boerkamp op onze homepage naspelen. Nico Peerdeman deed het dunnetjes over en schoof in hoera-stijl zijn tegenstander van het bord. Met nog twee partijen te gaan stonden we met 3½-2½ achter. Jan Blankespoor maakte handig gebruik van een onhandigheidje van Alexander Muninghoff, waarna de last drukte op mijn niet al te brede schouders..

Aan het tweede bord had ik een vrij moeilijke avond. Reeds bij de eerste zet had mijn tegenstander de overhand (zoals bekend heeft wit immers het *voordeel* van de eerste zet) en dit nadeeltje groeide uit tot een groot Nadeel, jawel met Hoofdletter. De uitspraak "ieder nadeel heb een voordeel" was niet van toepassing op deze partij. Ook onkel Fritz bevestigde dat zwart de gehele wedstrijd in de min stond. Ergens na de twintigste zet heeft Rudi het noteren overgenomen. Mijn tegenstander had toen nog 25 minuten. De zetten Dd7-Lc6-Db7-Dc7-Dd7-De7-Ld7-Lc6 werden snel uit de mouw geschud.

Dat wit niet kon profiteren bewijst dat ik het verkeerde beroep heb gekozen. In plaats van programmeur had ik in de bouw huizen en kantoren van het betere metselwerk kunnen voorzien. De partij werd remise, maar later kwam de spijt: ik had door kunnen spelen en mijn tegenstander door de klok kunnen jagen. De reacties zijn "tsja, tis wel een heel matchpunt", "je stond de hele avond minder", "dit is wel een rechtvaardige uitslag". Wat denkt u hierover? In ieder geval, als het derde op een ½ bordpunt het kampioenschap misloopt weet u wie u op moet knopen.

Challenger serie

door Willem Broekman

De schaakvereniging Leiderdorp heeft veel sterke jeugd. Zij spelen met een volledig jeugdteam in de Promotieklasse. Om wat andere tegenstanders te krijgen hebben zij de Challengerserie ingevoerd. De formule is als volgt: Zij dagen 8 tegenstanders uit, de tegenstander die met de grootste overwinning naar huis gaat wint 200 Euro. Wint niemand dan wint het jeugdteam.

Op 3 december was Promotie aan de beurt. Wij traden aan met ons tweede team. De uitslagen waren als volgt:

Bord 1: Onno Verbaken (z, 1978)	- Dennis Leenman (w, 1864)	0 - 1
Bord 2: Marc Roozendaal (w, 1841)	- Timo Leenman (z, 1839)	1 - 0
Bord 3: Luuk van Rijn (z, 1888)	- Richard Tan (w, 1894)	0 - 1
Bord 4: Arjen van Splunter (w, 2057)	- Pauline van Nies (z, 1853)	0 - 1
Bord 5: Biaina Geragousian (z, 1775)	- Ben Ahlers (w, 2113)	0 - 1
Bord 6: Joost Vermeend (w, 1839)	- Willem Broekman (z, 2085)	1 - 0
Bord 7: Niels van Splunter (z, 1987)	- Harrie Boerkamp (w, 1900)	0 - 1
Bord 8: Nils Kooijman (w, 1684)	- Mildo van Staden (z, 1908)	1 - 0

Wij hadden onze vier jeugdspelers aan de eerste borden opgesteld. Maar goed ook want de ouwetjes leverden maar twee punten op.

De totale uitslag in de Challengerserie tot nu toe:

SV Leiderdorp - WSC Waddinxveen	5½ - 2½
SV Leiderdorp - Randstad All Stars	4 - 4
SV Leiderdorp - Botwinnik Zoetermeer	6 - 2
SV Leiderdorp - Het Spaarne Haarlem	5 - 3
SV Leiderdorp - HZP Schiedam	5 - 3
SV Leiderdorp - Promotie Zoetermeer	3 - 5 !!!

Er wordt nog gespeeld tegen DD en DSC op 10 en 17 december; daarna weten we waar de 200 Euro heen gaat.

The A-team

door John Tan

In de interregionale competitie heeft ons A-team meegedaan in een poule van acht teams uit de HSB, LeiSB, NHSB en RSB. Timo Leenman, Richard Tan, Dennis Leenman en Jetse Hardiek heetten onze vertegenwoordigers.

In ons jubileumjaar had ik u graag verteld dat we als eerste in de poule zijn geeindigd en daardoor zijn gepromoveerd naar de Meesterklasse. Uit de vorige zin kan u al afleiden dat het ons ook dit jaar niet is gelukt. Werden wij vorig jaar tweede, nu kwamen wij niet verder dan een vierde plaats.

Een goed begin is het halve werk, inderdaad, maar het spreekwoord vertelt ons niet waar de andere helft vandaan moet komen. Na 4-0 tegen Moerkapelle, 3-1 tegen Rijswijk en 2-2 tegen Het Witte Paard uit Zaanstad bleek het kruis te zijn vershoten. De teamleider voelde zich soms een soort Bert van Marwijk. Geen spelers met lichamelijke ongemakken en schoten tegen het houtwerk, maar wel werden goede stellingen in de tijdnoodfase weggegeven en rolde het dubbeltje net naar de verkeerde kant. Gedachten zoals "het maakt niks uit of ik die dame op de zesde of de achtste rij zet" werden ter plekke afgestraft. We eindigden op een gedeelde derde plaats, maar na zoveel pech viel ook de loting in ons nadeel uit. We hebben wel gelachen, dat wel. Zo at vorig jaar iemand (ik noem geen namen) een met rijkelijk veel suiker voorziene oliebol met de wind van voren. Toen de wind opstak was zijn gezicht onder de suikerpoeder. Dit jaar stonden we weer voor de oliebolenkraam. Nu at zijn broer Dennis een van veel suiker voorziene oliebol en toen de zijwind opstak werd zijn buurman

De sfeer is goed, we hebben sterke spelers en bovendien is driemaal scheepsrecht, dus volgend jaar stoten we door naar de hoogste klasse. In de voetbalsport is het gebruikelijk dat bij het uitblijven van succes de trainer wordt ontslagen. Binnenkort grijpt het bestuur in en moet ik naar een andere functie uitzien? De genomen maatregelen leest u in het Streekblad.